

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓ HIVATAL

hová a *dolgozatok*
és *előfizetési pénzek*
küldendők:

Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület „egyházi értekezlet”-e támogatásával
Szerkesztik:

Nagy Károly, Vajda Ferencz,
ref. theol. tanár, felelős szerkesztő. sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 fillér.

Aratás.

«Mig a föld léssen, vetés és aratás meg nem szűnnek.» Istennek e kegyes ígérete teljesedett be ismét, midőn az aratásnak heteit megtartotta. Nagy, fáradságos munka az aratás, mégis a magyar gazdaember ünnepének kell azt tekintenünk. Mert a mig a földből vett testben, a porsátorban járunk, a mig nem lehetünk el a mindennapi kenyér nélkül, melyet a föld ad nekünk: ünnepnek kell tekintenünk az aratás idejét. Lehet ez hálaadásnak, vagy lehet segítségül hívásnak ünnepe, de mindenkor ünnep. Hálaadásnak ünnepe, mikor Isten gondoskodását magasztaló zsolozsma zeng az aratók vidám énekében. És segítségül hívásnak ünnepe, mikor csak bús sóhajtások szállanak a csalódott gazdának ajkáról és a mikor az Úrnak minden tilalma mellett is, felhangzik az aggodalomnak, a csüggedésnek kérdése: «mit eszünk, mit iszunk, mivel ruházkodunk?!»

De, nehogy azt higyjük, hogy az emberi természetnek mindkétféle ünneplésre *valóságos* szüksége nincs. Az örvendetes aratás szükségét mindenki könnyen belátja, megérti. De a másiknak szükségét is megérthetjük, ha az emberi nem általános gyengeségére gondolunk. Hová vezetné az embereket az elbizakodottság, ha munkájoknak mindenkor teljes sikere volna? Ha soha sem kellene érezniök, hogy az ember által végzett vetés mellett még egyebektől is függ az aratás?

Az ó szövetségben olvassuk, hogy mikor egyik hatalmas ellenség ellen készült Izráel, az összegyülekezett nép nagyobb részét elküldette az Úr Gedeonnal a vezérrel. És megmagyarázta Gedeonnak, hogy miért? «Hogy *ne dicsekedjék* az Izráel én felettem mondván: *az én kezem szer-*

zett szabadulást nekem.» Most sem akarja Isten, hogy az ember elbizakodhassék az ő erejének, munkájának gyümölcseiben. Ezért érezteti olykor az emberrel, hogy az ő munkája az aratás biztosítására még nem elég. És ez nem hirtelen harag; nem bosszuállás. Ez megváltóztathatatlan isteni törvény. Ebben kicsinységünk megismerésére és magunk megalázására indít az Úr.

Ezért ünnep az aratás ideje még akkor is a mikor szükön aratunk.

Ennek az ünnepnek napjai derültek most reánk. Az érett kalászosok, mikor a köztök átsuhanó szellő megzörgeti az igéket hangoztatják: «indítsad a te sarlódat és arass, mert eljött a te órád, hogy arass, mert a földnek aratásra való gabonája megszáradt.»

Hol hat inkább a szivek mélyére az érett kalászosok zörgésében felhangzó ige, mint a mi drága hazánk rónáin, halmain, völgyein? Hiszen e haza fiainak különösen kell érezni, hogy nekünk csakugyan tápláló anyánk a föld. Nincsen a föld kerektségén egyetlen ország még, a mely annyira az anyaföld táplálására volna utalva, mint a mi országunk.

Hadd legyen hát nekünk kiváltképpen ünnep az aratás. Hálának, vagy megalázódásnak érzésével: de vezessen Isten dicsőítéséhez az. A könny, mely szemünkbe szökken, akár öröm, akár fájdalom könny: legyen az Isten hatalmának tüköre. A ki a zoltár szavai szerint, az ő keresett magvát sirva vitte, mikor vetett és most énekszóval térhet meg, vagy a ki épen megfordítva, a hová vető-magvát édes reménnyel hintette, most keserves csalódással áll meg: ismerje meg egyaránt, hogy «Istené az áldás!»

És gondoljunk az aratás ünnepén egy másik,

nagy aratásra. Arra az aratásra a melyben a mező a világ, a gabona az emberek. Arra az aratásra, melyben ennek a mezőnek úra külön választja a tiszta búzát a konkolytól. Azt csűrőbe takaríttatja, ezt emésztő tűzben égetteti el.

Igaz, sokáig vár a világ Ura ezzel a nagy aratással. Sokáig engedi, hogy együtt növekedjék a búzával a konkoly. De ez alatt is mennyi bánatot okoznak a gonoszok — a világ konkolyai — a mező irgalmas Úrának!

Megállunk szántóföldünk végén. Látjuk abban a sok dudvát, konkolyt. Szomorúság fog el. Panaszt, békétlenkedés hangzik ajkunkról. Pedig a konkoly nem tehet róla, hogy ő konkoly.

De mi tehetünk róla, ha konkolyok vagyunk Isten mezőjében, a világban. A konkoly rendeltetése, a melytől ő el nem térhet, az hogy dudva, konkoly legyen. Minket pedig a jóra rendelt Isten, bár szabadságot adott a rosra is, saját akarattunkból kövessük a jót. Mennyivel nagyobb szomorúságot okozunk tehát mi a világ urának, ha *rendeltetésünk ellen* gonoszok vagyunk! Tévedéseink és annál inkább szándékos bűneink nem tartoznak rendeltetésünkhöz. Azokról tehát felelősök vagyunk. Következményeiket nem kerülhetjük el. Épen úgy, a mint bizonyosok lehetünk, hogy hiveségünk jutalma sem maradhat el.

A segítő, megáldó kegyelem az erkölcsi világban is az Istené. De a vetés munkája itt is a miénk. És a mint semmit érő a munka az áldás nélkül, úgy az áldás csak a munkára szállhat alá. És itt különösen megvalósulnak a Pál apostol szavai: «az Isten nem csufoltatik meg; valamit ember vetend, azt aratja!»

Bizonyára könnyelműnek, esztelennek tartjuk azt a gazdát, a ki szebb búzáját kenyérnek használja el, vagy piacra viszi, hogy több pénzt kapjon érte és a giz-gaszt veti el. Pedig — ha kevés számmal is de — akad ilyen. Nem ő maga zárta el ezzel az örvendetes aratás áldását?

De a mi ritka mégis a természeti vetésben, — fájdalom — nagyon gyakori az erkölcsi vetésben. Milyen sokan vannak, a kik kigunyolják a hitet; a kiknek szájából, Isten magasztalása helyett, az embert megfertőztető káromlások, ocsmány beszédek hangzanak szüntelen. Szivők telve van Istennel szemben elégedetlenséggel, az emberekkel szemben irigységgel. Elméjükben nem azt forgatják, hogy miképpen segíthetnének embertársaikon, hanem hogy miképpen csalhatják meg azokat. A jótett édes gyönyörét nem akarják megismerni, hanem keresik a bosszúnak, a sértegetésnek nemtelen gyönyörét.

Ugyan mit várhatnak az ilyenek az erkölcsi aratásról? Kivánhatnak-e lelki megnyugvást, remélhetnek-e üdvösséget? Épen nem. Hanem igen békétlenységét, az elégedetlenségnek égető szomjuságát, az ítéletben pedig az eltékozolt, bűnös élet emlékezetének emésztő tűzét.

Törekedjünk azért mindenkor igaz életre, mert nem tudjuk, mikor hangzik el felettünk az aratást jelző szó: «a földnek aratásra való gabonája megszáradt.» Igyekezzünk arra, hogy mikor a mezőnek Ura köztünk szétekint orczáján az öröm derüje tűnjék fel, mert a mennyei atya arczának ez a derüje egyszersmint a mi üdvösségünk!

Pásztor.

TÁRCSA

Isten minden mindenekben.

*A mező virága, az erdőnek lombja,
Az ég menydörgése, mindenik azt mondja
Mire a hit vezet s hirdet itten minden:
Te vagy az Ur ott fönn s ide lenn oh Isten!*

*Téveteg útain zümmögő bogárka
Hős berek árnyában éneklő madárka,
Védtelessen kis sziget a tenger ölében:
Hatalmadról beszét mindenható Isten!*

*Ha egyik kezében elfogyott a kenyér,
A kinek még vagyon, nyújt a másik testvér;
Mert él az irgalom, él még a szívekben:
Legszebb adományod, oh irgalmas Isten!*

*Fájdalom, szenvedés vihara ha zaklat
Erős küzdelemben gyengül az akarat,
Hitünk is már inog, támaszunk itt nincsen,
Ki emel föl újra? Ismét csak az Isten!*

*Benne és általa élünk, vagyunk, mozgunk,
Hitünk nem rendül meg, a míg benne bizunk;
Mert kik őt szeretjük, azoknak mindenben:
Erős sziklavárunk egyedül az Isten.*

*S életünknek napja ha alkonyra szállott,
Itt hagyjuk megtörve e földi világot,
Lelkünk megtisztulva él ismét a mennyben:
Trónod zsámolyánál oh végetlen Isten!*

*Tőled van oh Atyánk az élet áldása
Mindkét életünknek te vagy kútforrása!
Élet és enyészet rajtad kívül nincsen:
A te kezéd munkál mindenütt, mindenben.*

Páll Károly.

Üdvességes beszélgetések.

A templom és a torony.

Hogy hívják azt a helyet, a hová isteni tiszteletre szoktunk felgyülni?

Templomnak.

Mi e szerint a templom?

Az Isten háza.

A templom mikor adatik át a használatnak?

Mikor az Isten dicsőségére felavattatik.

A templom avatást ki szokta végezni?

A püspök.

A püspök mi által avatja fel a templomot Istennek dicsőségére?

Imádság által.

Székelyföldön.

VI.

Az új tornaacsarnok. Vajda Ferencz felolvasása. A «Vasárnap» érdekében. Az értekezlet vége. Elütazás.

A székely-udvarhelyi ref. kollegium megújított, diszes épületét megtekintve, annak hátsó udvarán, a régi fatartók helyén az új tornaacsarnok vonja magára figyelmünket. A mi időnkben egy sötét, pinczeszerű szoba képezte a torna csarnokot, hiányos, régimódi tornászó eszközökkel. Ma egy nagy, a kor igényeinek minden tekintetben megfelelő, külön épület áll a testi egészség fejlesztésére. Az épület közepén van a nagy tornászó terem, felül világító ablakokkal, szellőztetővel és gépen járó tornászó eszközökkel ellátva. A nagy terem végében kétfelől, két-két kisebb szoba van. Ezekben állanak a többi tornászó eszközök; itt öltözködnek a diákok. Egy szóval, megvan minden kényelem arra nézve, hogy az ifjúság a testi egészség fejlesztésében rövidséget ne szenvedjen. Nagyon helyes. Egy tanintézetben legyen meg minden eszköz és alkalom, hogy annak kebelében a tanuló ifjúság ne csak jól érezze magát, hanem a tudománynak és a tiszta erkölcsöknek magvait elsajátíthassa. A székely-udvarhelyi református kollegiumban meg van ez a kellék.

Ismét a régi világ jut eszünkbe. Midőn nem volt az iskola úgy berendezve, nem volt annyi tanár: és mégis, református középiskoláinkból, milyen jeles emberek kerültek ki. Most, a midőn minden kellék megvan, a haza és az anyaszentegyház, méltán elvárja tőletek, nemes tanuló ifjú-

ság, hogy minden időtöket felhasználjátok, s majd egykor büszkeségei legyetek ti is az iskolának, mely szárnyakra bocsát; munkás, hasznos polgárai a hazának és anyaszentegyháznak, mely annyit áldoz a nevelés- és tudomány intézeteire!

Az értekezlet tárgyaló gyűlése a torna-csarnok nagytermében folyt le máj. 31-én, nagy számu közönség jelenlétében, melynek soraiban nemcsak papok, tanárok és tanítók voltak, hanem városi polgárok és vidéki földmivesek is, jelét adva, hogy ők is érdeklődnek egyházi ügyeink iránt. Itt tartotta meg lapunk főmunkatársa nagy szabású felolvasását «*A protestáns pap személyének és működésének jelentőségéről.*» Minthogy a felolvasás mélyen belevág az egyházi életbe, helyén valónak látjuk főbb pontjaiban megismertetni. Azon kezdődik, hogy a pap életműködése tüköre kell, hogy legyen a népek életműködésének. A mi azt jelenti, hogy a milyen tudománnyal, életfelfogással bír a pap: ahoz hasonlóval bír a nép is. Ázsia, Afrika belsejében vannak még ma is bálványimádó népek. Ezeknek papjai sem sokkal tudnak többet. Papi működésük, úgyszólván csak a kuruzslás jövendőmondás. Itt magasabb, tisztább Istenfogalomról, kegyesebb erkölcsi életről szó sem lehet. Voltak azonban az ókorban olyan népek is, melyeknek papsága igen járatos volt a tudományokban, művészetekben: de ez a papság aztán magához emelte a népet is; ez is okos, értelmes volt.

A népek életében igen nagy változást idézett elő a keresztyén vallás. A régi, hiányos felfogást a papságról, Istenről, emberről kötelessé-

Református ember beszélhet-e tehát templomszentelésről?

Nem beszélhet, mert csak a pápisták szokták templomaikat felszentelni.

A pápisták hogyan szokták templomaikat felszentelni?

Ugy, hogy mind a templomot, mind a templomban levő tárgyakat szentelt vízzel meghintik.

Miféle jeltől ismerhetjük meg a református templomot?

A csillagról vagy a kakasról.

Mit jelent a csillag?

Azt, hogy a református templom világosság a sötétségben tévelygő keresztyének közt.

Mire emlékeztet a kakas?

Bűneinkre s arra serkent, hogy a miképen Péter apostol a kakasszóra megbánta, hogy megtagadta Jézust, úgy bánjuk meg mi is bűneinket s térjünk meg.

Milyen vallásu keresztyének tesznek a templomra csillag vagy kakas helyett keresztet?

A pápisták

Igazuk van-e a pápistáknak, mikor azt mondják, hogy nem keresztyén az, a kinek a templomán nincs kereszt?

Nincs igazuk, mert mi reformátusok is tiszteljük a keresztrefeszített Jézust és ragaszkodunk az ő érdeméhez hit által.

Mikor volt a kereszt a keresztyének egyedüli ismertető jele?

Mikor a pogányokkal vegyesen laktak.

Ma miért használják a pápisták keresztet?

Hogy megkülönböztessék magukat a más vallásu keresztyénektől

A templomi éneklést mivel szokta kísérni a tanító úr?

Orgonával.

Mire szolgál az orgona?

Hogy Istenhez való buzgóságunkat növelje.

Mikor növeli az orgona Istenhez való buzgóságunkat?

Ha annak zengése mellett mi is buzgón énekelünk.

Képet, szobrot látsz-e a mi templomunkban?

Nem látok.

Miért nem teszünk mi a templomba képeket és szobrokat?

Mert az Isten a második parancsolatban megtiltotta.

Mondd el a második parancsolatot?

Ne csinálj magadnak faragott képet és semmi hasonlatosságot azoknak formájokra, melyek oda fel az égben vagy itt alatt a földön vannak; ne hajolj meg azok előtt és ne tiszteld azokat.

Vannak-e olyan keresztyének, a kik megrontják a második parancsolatot?

Vannak. Ilyenek a pápisták.

gekről egészen megváltoztatta. Megalapítója a keresztyénségnek, Isten egyszülött fia, a názárethi Jézus volt, a ki Istent minden emberek *Atyjának* nevezte; mi pedig, Ő általa, Istennek *fiai* vagyunk. Az összekötő kapocs tehát, a *szeretetnek* kapcsa Jézus maga külön papi rendet nem alakított, de a papi tisztséget, a papi hivatalt el sem ítélte. Az ő idejében mindenki szabadon hirdette az Isten igéjét, ki a Szentlélek erejénél fogva, magában arra hivatást érzett. De, csakhamar kiemelkedtek egyesek, kik képességük, tanulmányaik által a többi fölé emelkedtek, az igehirdetésben kiválóttak, ugyszólva, a keresztyén gyülekezetre felügyeltek. Ezek voltak az apostolok

Pál apostol egyenesen azt mondja, hogy az apostoli tisztség Isten rendelése, *ki az anyaszentegyházban először apostolokat, azután prófétákat, harmadszor doktorokat rendelt. Aztán rendelt hatalmasságokat, azután gyógyításnak ajándékait, szegényeknek segélőit, közösségeknek igazgatóit.* (I. Kor. XII. 28.)

Alpári csata.

Igy fejlődött ki lassankint a keresztyén egyházban is, a keresztyén hivek egyetemes papsága mellett, a rendes papság Jó, öreg Kálvin János annyira megvolt győződve a papság szükséges voltáról, hogy azt írja, hogy sem a napnak világa és melege, sem pedig az étel és ital nincsen olyan szükséges a földi élet fentartására, mint az apostoli és pásztori tiszte az anyaszentegyháznak e földön megtartására. A protestáns pap személyének és működésének különös jelentőséget az kölcsönöz, hogy a pap *Isten igéjének szolgája*. Éppen azért, mondja Kálvin, a pap tanításait mindig meg kell hallgatni, még akkor is, ha Isten az ő igéjét nálunknál alázatosabb (alsóbb rangú) emberek által prédikáltatja is.

Midőn Isten igéjét hirdetjük, célunk az, hogy *Isten országát* általa megépítsük. Ez pedig úgy történik, ha hiveink egyfelől lélekben tiszták, buzgók, jó erkölcsűek lesznek; másfelől pedig ragaszkodnak az anyaszentegyházhoz. A mi ref anyaszentegyházunknak kívülről, ez idő szerint, két

A pápisták hogy rontják meg a második parancsolatot?

Ugy, hogy az Istent kőből, fából kifaragják vagy képből lefestik s ezekben imádják.

Hát az Istent ki lehet-e ábrázolni?

Nem lehet, mert az Isten lélek; azért a kik őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják.

Van-e a mi templomunkban oltár felállítva?

Nincsen.

Miféle vallású keresztyének állítanak templomaikban oltárokat?

A pápisták.

Mi pótolja a mi templomunkba az oltárt?

Az Urasztala

Mire szolgál az Urasztala?

Hogy arra helyeztetnek urvacsora osztáskor a Krisztus megtörtetett testének és kiontatott vérének szent jegyei.

Hát a pápisták mit tartanak az oltáron?

A szentséget.

Mi a szentség?

Az ostya.

Szentelt vizet tartunk-e mi reformátusok a templomban?

Nem.

Kik tartanak szentelt vizet réz vagy kőedényekben a templom ajtaján belől?

A pápisták.

A pápisták, hogy készítik a szentelt vizet?

Ugy, hogy a pap rálehel a vízre

Mire használják a pápisták a szentelt vizet?

Hogy házokat, magokat vagy halottaikat meghintsék.

Nekünk reformátusoknak van-e szentelt vizünk?

Van.

Micsoda az?

A keresztségnek vize.

Mi által szenteltetik a keresztségnek vize?

Az imádság által.

Mikor részesülünk mi ebben a szentelt vízben?

A keresztség alkalmával

Mit jelöl a keresztségben a szentelt víz?

Hogy valamint a ki tiszta vízzel megmosdott, az testében megtisztult, úgy tisztának kell lenni a keresztyénnek lelkében és szívében.

Igaz-e hát az, hogy a pápista szentelt víz a bünt lemossa s a szívet megtisztítja?

Nem igaz, mert a bünt egyedül az Isten bocsátja meg az ő szent Fiának vére által, a szívet pedig a szentlélek tisztítja és szenteli meg.

Szoktunk-e mi a templomban gyertyát gyújtani?

Nem szoktunk, mert a Jézus s az apostolok nem rendelik

Mi mellett tartjuk mi isteni tiszteletünket?

A nap világa mellett.

Kik gyújtanak gyertyát a templomban isteni tisztelet alatt? A pápisták.

ellensége van; egyik: a katholicizmus, mely hűveinket ma is eretnekeknek nevezi; más felől pedig: keresztyén fattyuhajtások, a baptisták, ná-zárénusok, stb. kik azt tanítják, hogy nem kell se egyház, se templom, se pap, mert azok nélkül is lehet valaki jó keresztyén. De vannak belső bajaink is, a melyeket az egyház iránti közönyös-ség szül. A protestáns papnak ezekkel szembe kell küzdeni és pedig a *szeretet* fegyverével. Ha a szeretet evangéliumát az életbe át tudjuk vinni, mienk a jövő!

A «Vasárnap» is éppen arra a célra alakult, hogy ebben a nemes keresztyéni munkában részt vegyen. Értekezletünk felkérte a főtiszteletű püspök urat, hogy a «Vasárnap» minél szélesebb körben való terjesztése iránt, a maga hatáskörében, tegyen lépéseket. A mint püspök ur készséggel meg is ígért Több folyó ügynek elinté-zése után, az értekezlet tiszti karában megürese-dett helyeket töltötték be, mire a háromnapos értekezleti gyűlés véget ért. *Sándor* József képviselő gr. *Kuun* Géza elnöknek és főtiszteletű dr. *Bartók* György püspöknek mondott köszönetet az értekezlet nevében, hogy nagy tudományukkal, ékes szólásukkal munkáltak közre az egyházi élet építésében. Vajha az elhintett magvak kikelnének és gyümölcsöt teremnének

Az értekezlet bevégződése után máj. 31-én délután Székely-Udvarhely város vendégei elúta-ztak. Némelyek egyenesen hazetértek, míg mások a környéken levő nevezetességek, mint a Bud-vára, Szejkefürdő, Homoród-fürdő, Sósfürdő meg-tekintésére rándultak ki. Előttünk e helyek mind

ismeretesek levén, mi egy kis időre, a sokkal jobban szerető szülőföldet kerestük fel.

(Vége.)

Vajda Ferencz.

Imádkozom.

Ha néha lelkem el-elborúl
Es nehézé lesz az élet,
Eljősztok a vigasztalással
Es hallok sok bölcs beszédet.
Hiszitek: hogy e bölcs beszéd-től
Nyugszom meg nehéz sorsomon?
Annyi sok bölcs beszédnél pedig
Egő lelkemnek jobban esik,
Hogyha egyet imádkozom.

Ha olykor békételen vagyok,
Hogy oly kínos a küzdelem:
Ha az igaz, nemes munkának
Jutalma nincsen semmisen.
Bis' így van ezen a világon!!
Hallszik minden lépten-nyomon.
Meg sem hallok szátok beszédjét
Mehozza lelkemnek a békét,
Hogyha egyet imádkozom.

A pápisták mit hisznek a szentelt gyertyáról?
Hogy az a Krisztust ábrázolja, kinek testét a viasz, lelkét a czérna, istenségét a világosság ábrázolja.

Mit tartanak a pápisták a szentelt gyertya felől?

Hogyha zivataros időben meggyújtják, a mennydörgés azonnal megszűnik.

Mi szokott minket a templomba isteni tiszteletre hívni?

A harang.

Hol tartjuk mi a harangot?

A toronyban.

A harangot, mielőtt feltennők a toronyba, fel szoktuk e avatni?

Fel.

Mi áttal avatjuk fel a harangot arra célra, hogy a hűveket Isten tiszteletére hívja?

Imádság által.

A felavatott haragnak tulajdonitunk-e mi csodatevő erőt?

Nem.

Kik tulajdonitana a haragnak rendkívüli erőt?

A pápisták.

A pápisták miféle rendkívüli erőt tulajdoni-tanak a haragnak?

Hogy elűzi az égi háborút és a jégesőt.

Hát a harang, melyet emberek készítettek, elűzheti-e jégesőt s az égi háborút?

Nem üzheti el; azt csak az Isten cseleked-heti meg.

Helyesen cselekesznek-e hát azok a reformá-tus egyházközségek, a melyekben nehéz idő ellen harangoznak?

Nem cselekesznek helyesen, mert a pápisták mintájára ők is a haragnak tulajdonítják azt az erőt, a mely egyedül Istennél van.

Minélunk naponta hány-szor harangoznak?

Kétszer, u. m. reggel és estve.

Mire int a reggeli harangszó?

Hogy hálát adjunk Istennek, hogy az éjszaka megőrizett s a reggelre fölvirasztott.

Mire serkent az estvéli harangszó?

Hogy hálát adjunk Istennek, hogy az egész napon megtartott s az estvét megérni engedte.

Miért nem harangoztatunk mi délben?

Mert ez pápistas szokás.

Ki állította fel a déli harangozást?

Tamás esztergomi érsek, 1309-ben.

Tamás érsek miért állította fel a déli harau-gozást?

Hogy ekkor minden pápista mondjon egy Üdvözlégyet.

Kinek tiszteletére rendeltetett tehát a déli harangozás? Szűz Mária tiszteletére.

Hát mi tiszteljük-e Szűz Máriát?

Nem tiszteljük, de mint a Jézus anyját be-csüljük.

Adár.

Ha fárasztó gondjaim után
Édes örömeért epedek,
Hi a zugó-zajgó világba
Vezet csábító kezetek.
Nem tudjátok: nincs nagyobb öröm,
Mely felemel száz gondokon,
Nincs az egész széles világon
Ha körülvesz szép, nagy családom
És én velük imádkozom.

(Érkává.)

G. Diószeghy Mór.

Isten igéje.

Gondoljunk a lélekre is.

Ne legyetek szorgalmatosak ti ételetekről, mit egyetek vagy mit igyatok, sem a ti testetekről mivel öltöztessetek. Nemde, nem nagyobb-e a lélek, hogy nem az éledelel. Tekintsetek az égi madarakra, mert azok nem vetnek, nem aratnak, sem csürbe nem takarnak, mégis, a ti menyeyei Atyátok eltartja azokat.

Mát. VI. 25. 26

Leginkább így nyári időben, de máskor is megesik, hogy az emberek annyira elmerülnek a mindennapi élet munkájába, hogy a lélekre gondolni alig jut idejük. Kora reggeltől késő estig futnak, fáradnak; pihenés nélkül munkálkodnak. Némelyeknek még a hétköznapi sem elég a munka elvégzése, hanem igénybe veszik az Urnak napját, a vasárnapot is. Ugy dolgoznak, mintha éppen munkás nap lenne. Rosz szokás biz' ez, tagadhatatlanul. Pedig maga a jó Isten adott példát a testi pihenésre; Ő szabta meg a munkásságnak napját, Ő rendelte a vasárnap megszentelését, hogy azon megemlékezzünk az Isten jótéteményéről. És az ember, elég botorul, az Isten rendeléseit semmibe se veszi, az ő akarata ellen cselekszik.

S mi a célja ennek az engedetlenségnek? Miért merülnek el az emberek annyira a földi élet munkájába, hogy e miatt a lélekről egészen elteletkeznek? Azért, hogy minél több földi kincset szerezzenek, a testet minél jobban táplálhassák, s minél czifrábban öltözködhessenek. Távol legyen mi tőlünk, hogy mi a munkát és ennek gyümölcseként, a vagyont szerzést kárhoztassuk. Mi jól tudjuk, hogy az átok, mely első szülőinket érte, midőn engedetlenségükért Isten kikergette őket a paradicsom-kertből; áldása lett az egész emberiségnek. Munka és fáradság nélkül az ember meg nem élhetne. Ez nemesíti meg az emberi életet. Ugyanazért, különösen hangzik Idvezítőnk szava: *Ne legyetek szorgalmatosak a ti ételetekről* . . . Jól értsük meg ezeket a szavakat, mert az Isten fiának eme szavai nem állanak ellentétben Isten ama parancsolatjával: véres verejték-

kel szerezzed meg, a te mindennapi kenyeredet. Sőt éppen, azokat szabályozzák, azoknak igazi értelmét kimagyarázzák, s így a helyes munka beosztás elvét megállapítják. Másfelől pedig a kételkedőket, a kicsiny hitűeket, a jövő miatt aggódókat megnyugtadják, hogy ne essenek kétségbe, mert ime, ama gondos Atya, ki az eledelt, az öltözetet egyiknek kirendeli, a másikat sem hagyja el. Gondot visel és eltartja még az égnek madarait is, a melyek nem vetnek, nem aratnak, sem csürbe nem takarnak.

A testi élet táplálása mellett, táplálnunk kell a lelki életet is. De, vajjon táplálhatja-e az ember lelkét, ha egészen a testnek él? A munka áldás, de átokká válik mindjárt, ha abba úgy elmerülünk, hogy megfeledkezünk Isten parancsairól; ha munkásságunk céljául a vagyonszerzést tekintjük; ha a vagyont fősvénységre, vagy éppen a másik tulságra: pazarlásra fordítjuk. Ezeknek szól a Krisztus: Ne legyetek szorgalmatosak a ti ételetekről sem a ti testetekről Nemde, *nem nagyobb-e a lélek, hogy nem az eledel?* Egy jó református, keresztyén embernek soha sem szabad úgy elmerülni a munkába, hogy e miatt lelkét elhanyagolja, mert mit *használ valakinek, ha mind e világot megnyerné is, de az ő lelkét elvesziti?* Elvesztik pedig lelküket azok, kik a nyugalomnak napját nyilvános vallástételükkel meg nem szentelik; kik munkájuk gyümölcsét vétkes örömek megszerzésére, fősvénységre, uzsorára fordítják.

A munkásság gyümölcseivel, a nekünk adott áldással Istennek még egy más célja is van. Az nevezetesen, hogy abból, mit nekünk az Isten adott: mi is juttassunk másoknak. Ha ő gondot viselt rólunk: mi se felejtkezzünk meg nálunknál szegényebb embertársainkról. Szegények mindig lesznek közöttetek, mondá Jézus Krisztus. Tekintsünk csak szét, milyen sokan vannak, kiket Isten a mi gondjainkra bizott. Sokan vetettek, de sem nem aratnak, sem csürbe nem takarnak, mert a jég elverte határait, az árviz elmosta vetéseiket. Látod, ezek tőled várják a mindennapi kenyeret. A szükölködők, sánták, bénák, özvegyek, árvák a kik még nem is vethetnek: kitől nyernek vigasztalást, segedelmet, ha nem tőled, kinek a jó Isten kezeid munkáját megáldotta Az idő vasfoga mindent megemészti . . . Ime, templomod hajdan erős fala bomladoz, a torony fedelén csepeg be az eső, a kerítés dülőfélben: ki csináltatja meg ezeket, hanem a te élő hitedből eredő, áldozatkész szeretet? Mert, ha szorgalmasan jársz templomba, nem tudod elnézni, hogy az Isten háza összedüljön. Munkásságod gyümölcseiből, a jó Isten által gazdagon megáldott meződnék terményéből juttatsz egy keveset az Ő dicsőségére is.

Ez a könyörülő szeretet, mely által Isten mindenről gondot visel. Ez a lélek gyümölcse, melyet Isten igéjének hallgatása és megtartása növel nagyra és érlel meg A munkásság napjaiban is gondoljunk azért lelkünkre.

Kegyesség útja.

Hiú elbizakodás.

Az «Árpád» hajó parancsnoka jó tengerész volt, de tudatlan és makacs ember. Sok tapasztalattal bírt és megvetette a könyvekbe írott dolgokat, mivel azok mások tapasztalatainak gyümölcsei.

Egy alkalommal megbizatást kapott, hogy a tengeren vizsgáljon meg bizonyos helyeket, mivel azt gyanították, hogy ott sok zátony és szikla van, a mely veszélyezteti a hajózást. Ő el is ment, de néhány haszontalan kísérletezés után visszatért, azt állítva, hogy a zátonyok már eltűntek a tenger vizében.

Azonban segédjének nem volt a *lelkiismerete nyugodt* s mivel gazdag jutalmat szoktak adni minden tengerésznek, a ki a tenger térképét új helyek felfedezésével gazdagítja, elhajózott a jelzett helyekre s állhatatosabban kutatván, mint főnöke, fel is fedezte a veszélyes sziklákat, melyeket azután a tengeri térképen megjelöltek.

De a vén kapitány nem akart hinni «Nem talált ő — mondogatá — több zátonyt a tengerben, mint a mennyi a tenyeremben van.» Egy alkalommal, egy nagy urat vitt át a tengeren s újtök éppen arra vezetett, a hol ő hiában kereste a zátonyokat, melyeket segédje felfedezett.

Egy éjjel a hajóskapitány szobájában voltak összegyűlve mind a hajó tisztjei. A tiszték a tengeri térkép felé hajolva, a zátonyok helyeit mutogatták a kapitánynak «Okos dolog lenne egy keveset félrebb fordulni eme helytől.» De a kapitány elbizakodva, nevetni kezdett. «Uraim kezeskedem, hogy öt percz múlva minden akadály nélkül fogunk itt elevezni.»

Alig fejezte be beszédét, hatalmas recsegés hallatszott. A hajó gerinczét bezúzta a szikla! Egy pillanat alatt a hajó minden része tele volt vízzel.

A legnagyobb sietséggel fogtak a mentéshez. Kevés idő múlva mindenki meg volt mentve, mert, szerencsére! az éj, csendes s a tenger nyugodt volt. A kapitány azonban elcsüggedt s nem akarta elhagyni a hajó fedelét és roncsait. A hajóval együtt tűnt el a tenger mélyében, a hold fényében.

* * *

A világ, a jelen való élet, tele van hintve zátonyokkal, melyeket mi nem ismerünk. Hogy hajótörés nélkül evezhessünk az élet tengerén, azért adott nekünk Isten egy útmutatót s ez, az *ő igéje*. A bűnnek minden neme — a lélek zátonyai — fel van abban jegyezve s azonkívül egy csodálatos eszközt is találunk benne, melynek segédelmével azokat a zátonyokat kikerülhetjük; ez az eszköz: az *Isten kegyelme*, melyet Krisztus szerzett meg számunkra s a Szent Lélek közölt mindazokkal, a kik *ő benne hisznek!*

Értitek? *Mindazokkal, a kik ő benne hisznek!* Az «Árpád» hajó kapitánya elveszett a saját hitlensége miatt. Bizva a saját kutatásaiban, a

saját véges eszében, nem akart hinni a térképnek, az útmutatónak, a mely szemei előtt volt.

Kedves olvasók! Az élet vándor útain könnyelműen el ne bizakodjatok. Kövessétek az Istennek igéjét; higgyetek az evangéliumban. Ez az isteni bölcsesség foglalhatja. Csupán c-ak az juthat el az örökélet kikötőjébe, a ki követi az útmutatót: a Krisztust és az ő evangéliumát!

Francziából: Ifj. Bartók György.

Mai képünkhöz.

Mai képünk a magyar történelemnek egyik igen nevezetes eseményét örökíti meg. Az egyesült magyar törzsek fővezére, *Árpád* 895-ben lépte át a vereckzei szorost, hogy elfoglalja a mostani Magyarországot. Ez a munka nem ment olyan könnyen, mert akkor itt a Tisza, Duna környéken meglehetősen erős ellenfél tartózkodott. *Árpád* nem ijedett meg. Követett küldött *Zalán* bolgár fejedelemhez, ki a Tisza egész jobb partját bírta és azt izente neki, hogy noha az a föld őt illeti meg, mint *Attila* király unokáját, de ő mégse háborgatja *Zalán*t, ha a Sajóig terjedő részt neki átengedi és a Dunából egy korsó vizet, s *Alpár* mezejéről egy kötés füvet küld. *Zalán*, mit sem sejtve, mindhárom kívánságát teljesítette. *Árpád* most békét hagyott *Zalán*nak, hanem előbb *Marót* kazár fejedelmet a Tisza balpartján; majd *Szvatopluk* morva fejedelmet a Duna balpartján támadta meg és foglalta el birtokaikat. Ezután indult *Zalán* ellen. Előbb felszólította, hogy takerdjék ki az országból miután a korsó Duna ivóvízzel és az alpári füvel azt neki átengedte. *Zalán* nem engedelmeskedett. Ütközetre került a dolog. A két ellenséges tábor az *alpári* sikon találkozott. Itt vivta meg *Árpád* honfoglaló hadjáratának legnevezetesebbikét, miután birtokába vette a nagy magyar alföldet. Képünk ezt a jelenetet ábrázolja.

Hazai krónika.

Önálló vámterület. Magyarország és Ausztria között, ez idő szerint, *közös vámterület* van. A mi azt jelenti, hogy egyik országból, a másik országba érkező portékákat nem vámolják meg a határszélen. Politikusaink sokat foglalkoztak már azzal a kérdéssel: van-e ebből haszna Magyarországnak vagy nincs? A számítások azt mutatják, hogy az osztrák sógor sokkal többet hoz be, mint a mennyit a magyar kivisz. Tehát, ha a határszélen vámot szednének: Magyarország a vámból szép kis jövedelmet nyerne. *Kossuth* Ferencz, most lelkes felhívást intézett, a lapok útján, minden magyar emberhez, hogy küzdjön az *önálló vámterületért*, mert a 67-es törvények nem tették a vám és kereskedelmi ügyeket közös ügyekké. «Kérve-kérek minden magyar embert — így ír *Kossuth* F. — a ki hazánk anyagi felvirágzását szívében hordja, hogy tegyen félre minden pártte-

kintetet ebben a kérdésben. Értse meg jól, hogy az önálló vámterület kérdése nem pártkérdés, hanem egyenesen zsebkérdés, megélhetési kérdés a nemzetre, a magyar népre nézve. Lelkes szavai bizonyára viszhangra találnak az országban!

As állami tisztviselők mozgalma napnap után mind szélesebb hullámokat ver fel. Ebbe a mozgalomba egészen váratlanul csapott bele Lukács László pénzügyminiszter Körmöczbányán tartott beszéde. A miniszter ugyanis Körmöczbányán a pénzverő intézetet nézte meg és ezen alkalommal tisztelegtek nála az ottani állami tisztviselők is. Ekkor mondá a miniszter, hogy legmélyebb sajnálattal szemléli a tisztviselők egyrésztének mozgalmát, mely a kormány és a tisztviselők között való bizalmas viszonyt megingatja. E mozgalom, mely sztrájkyszerű következés és a közeledő képviselő-választások esélyeinek felhasználása által akarja célját elérni, sértő a kormányra nézve. A magasabb rangú hivatalnokok már eddig is szép fizetés emelést kaptak. Most az *altisztek* és *szolgák* fizetését kell rendezni. Ha minden tisztviselő fizetését emelni akarnák, úgy mond a miniszter, ez a szó szoros értelmében, elviselhetetlen terhet róna az adózó polgárokra. Az ő kezében van az ország pénzes ládájának a kulcsa; ő tudja mennyi pénz van benne és a szerint tesz ígéretet a fizetésekre nézve is.

Ross hírek. Tokajban egy asszony kolera nosztrászbán megbetegedett. Ez még nem volna ugyan aggasztó, mert így gyümölcs érés idején előszokott ez a nyavalya fordulni. De, félőbb az, hogy a magyar tenger parton Voloskában egy munkás ember *fekete himlőben* meghalt. Konstantinápolyból pedig az a hír érkezik, hogy ott kiütött a *pestis*. Németország Boroszló városában szintén fordult elő fekete himlő. A magyar kereskedelmi miniszter szigorú rendeletet adott ki, hogy az útasok ne hogy behurcolják hazánkba a pusztító nyavalyákat. Nekünk pedig jó lesz mértékletes, józan életet folytatni, lakásunkat tisztán tartani, mert ez a legfőbb védelem minden betegség ellen. Isten óvja nagy csapástól mi magyar hazánkat!

Világkrónika.

A búr háború történetében nemsokára nagy eseményeknek nézhetünk elébe. Az angol nemzet kezdi restelleni a dolgot, hogy mindjárt két esztendő alatt azzal a maroknyi búr néppel nem tud elbánni. Kimondották újból, hogy a háborút a legnagyobb erővel fogják folytatni. Hogy a beszédnek látszatja is legyen, ismét visszaküldik fővezérnek Roberts lordot, a ki csak nemrég tért vissza onnan. A búrok egy cseppet se ijednek meg, biznak a jó Istenben, mely ezután is velök lesz. *Krüger* apó azt mondja, hogy az angolokat még ezután éri a legkellemetlenebb és legnagyobb csalódás.

As angol trónörökös a búrok földjén. Az angol trónörökös feleségével most délen, az

angol gyarmatokon utazik. Fokvárosból elmegy a búrok földjére is, hogy megnézze a csatatereket, hol az angolokat elverték a búrok. Lehet, hogy Botha vezérrel nem fog találkozni!

Németországban nagy feltűnést okozott a császár eljárása, hogy nem erősítette meg a berlini polgármestert. Azért tette, azt mondják, mert a polgármester elbocsátott katonatiszt, és így nem udvarképes.

As orosz trónörökös Bulgáriában. Mihájlovics Sándor orosz trónörökös meglátogatta Ferdinánd bolgár fejedelmet. A bolgárok nagyon örvendettek a fényes vendégnek, s fejedelmi módra fogadták. Hogy miért ment, az nem tudható. Annyit mondott csupán, hogy nem politika csinálni ment. De, hát akkor miért tiltakozik ellene?

Égyházi élet.

Bethlen Gábor fejedelem, Nagy-Enyeden felállítandó szobrára szépen gyűlnek az adományok. Legújabbán gr. Károlyi Sándorné, Sz. Kornis Clarissa grófnő küldött 1000 koronát. Harsányi Sándor csikágói ref. lelkész amerikai hitsorsosaink között szintén gyűjtést rendezett a Bethlen szoborra. Az eredmény 25 kor. lett, mit rendeltetése helyére juttatott.

Egy másik neme a vallásos tévelygésnek. Amerikában a methodisták templomot építettek, a miből adósság maradt fenn. Egy néhány nő vállalkozott, hogy a szükséges pénzt előteremti. Nos, a buzgó hölgyek hogy szereztek pénzt? Amerikaiasan. Kettő verklizett az utcán; egy nagyatyja kertjéből zöldséget lopott, s azt eladta; a harmadik «szeretet csókot» árult, darabját öt centért. Bizony ez a szekta is olyan messze van a Jézus Krisztus evangéliumától, mint Makó Jeruzsálemtől.

Szerkesztői üzenetek.

Cs. Zs. Kálnok. — Szíves észrevételeit köszönjük. Mint az utóbbi számokból láthatja, lapunk mind gazdagabb tartalommal jelenik meg és éppen **azon irányban is bővült**, melyben jelzi, hogy olvasóinknak szüksége volna arra. Gondunk van rá, hogy olvasó közönségünk tetszését megnyerjük. Csak aztán, olvasóink is igyekezzenek maguk mellé még egy-egy előfizetést szerezni.

D. M. E. Kávás — Igaza van. Nagyon nehéz dolog úgy írni. De, hála Istennek, vannak olyanok is, a kiknek könnyű. Erről a számról lekészt. A jövő számban adjuk.

Adár. — Megkaptam. Mint láthatod, jönnek. A másikat (Rom, I. 15—16), bár igen jó, de elvi szempontból nem adhatjuk. Az első félévi számokat útnak indítottuk.

Új előfizetőinknek. Lapunkat a 2-ik félév elején, csak annyi példányban nyomattuk ki, mint az első félévben járt. Így esett meg, hogy a jan. 7-iki számot többen nem kapták meg. Ezeknek kárpótlásul a **«Rákóczy fiúk vallásos nevelése»** című kis könyvet fogjuk megküldeni. Ha vagy egy száma a «Vasárnap»-nak nem megy pontosan, annak nem mindig mi vagyunk az oka. Eppen azért, arra kérjük minden előfizetőnket, ne sajnáljanak minket egy levelező-lapon felkeresni a kimaradt számokért, és mi rögtön intézkedünk, hogy a baj megszűnjék.

T. K. Kőkös. — Intézkedtem.